

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Cod ymarfer mewn perthynas â pherfformiad a gwella gwasanaethau cymdeithasol

Cyflwyniad

Cyhoeddir y Cod Ymarfer hwn o dan adran 145 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ('y Ddeddf').

Wrth arfer eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol, rhaid i awdurdodau lleol weithredu yn unol â'r gofynion yn y cod hwn. Nid yw adran 147 (Gwyro oddi wrth ofynion mewn codau) yn berthnasol i unrhyw ofynion yn y cod hwn.

Rhaid i awdurdodau lleol roi sylw i unrhyw ganllawiau a amlinellir yma. Yn y Cod Ymarfer hwn, mae gofyniad yn cael ei fynegi fel "rhaid" neu "rhaid peidio". Mae canllawiau'n cael eu mynegi fel "gall/ni all" neu "dylai/ni ddylai".

Mae'r Cod Ymarfer hwn yn berthnasol i awdurdodau lleol mewn perthynas â'u swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol. Bydd hi'n ofynnol i gyrff partneriaeth, megis Byrddau Iechyd Lleol, Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, Gofal Cymdeithasol Cymru, Arolygiaeth Gofal Cymru a'r trydydd sector a'r sector annibynnol, fod yn ymwybodol o'r Cod Ymarfer hwn hefyd.

Diben

Diben y Cod Ymarfer hwn yw amlinellu'r gofynion perfformiad y mae'n rhaid i bob awdurdod lleol gydymffurfio â nhw er mwyn cyflawni eu swyddogaethau craidd fel y'u hamlinellir yn y Ddeddf, y ddeddfwriaeth gysylltiedig a Chodau Ymarfer. Rhaid i bob awdurdod lleol ddefnyddio'r Cod Ymarfer hwn i lywio eu trefniadau perfformiad.

Mae'r Cod Ymarfer hwn yn amlinellu'r Safonau Ansawdd a'r Fframwaith Perfformiad a Gwella fel y ddau brif ddull atebolrwydd a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru i fonitro perfformiad awdurdodau lleol mewn perthynas â'r Ddeddf.

Mae'r Cod Ymarfer yn amlinellu hefyd bwysigrwydd gwelliant parhaus a sut y dylai awdurdodau lleol ddefnyddio'r dulliau atebolrwydd a amlinellir yn y Cod hwn i lywio eu gwelliant eu hunain fel sefydliadau ac i lywio'r gwelliant yng nghanlyniadau pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth.

Dyluniwyd y Safonau Ansawdd a'r Fframwaith Perfformiad a Gwella yn benodol i fonitro perfformiad ac i lywio gwelliant. Gyda'i gilydd, bwriad y Safonau Ansawdd a'r Fframwaith Perfformiad a Gwella yw:

Ar gyfer unigolion:

- galluogi pobl i ddeall ansawdd y cymorth y mae ganddynt hawl iddo
- galluogi pobl i ddeall y prosesau atebolrwydd sy'n berthnasol i awdurdodau lleol mewn perthynas â gwasanaethau cymdeithasol
- galluogi pobl i ddeall bod rhaid i awdurdodau lleol ddefnyddio'r prosesau atebolrwydd hyn i lywio gwelliant

Ar gyfer awdurdodau lleol:

- galluogi awdurdodau lleol i ddeall y cyfeiriad strategol ehangach ar gyfer gofal cymdeithasol y mae'n rhaid iddynt weithio tuag ato a'u rôl o ran cyflawni hyn
- galluogi awdurdodau lleol i ganolbwyntio ar sut y maent yn perfformio – ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofawyr sydd angen cymorth ac ar lefel sefydliadol
- galluogi awdurdodau lleol i ddeall pwysigrwydd data a thystiolaeth o ran llywio eu perfformiad a sbarduno gwelliant parhaus – yn benodol yn eu dealltwriaeth a'r defnydd effeithiol o ddata meintiol, data ansoddol a'r defnydd parhaus o ymchwil a thystiolaeth
- galluogi awdurdodau lleol i ddeall sut y bydd Llywodraeth Cymru yn eu dwyn i gyfrif am eu perfformiad
- galluogi awdurdodau lleol i ddeall beth y maent yn ei wneud yn dda, i gydnabod a rhannu arfer gorau o fewn awdurdodau lleol a rhyngddynt ac i gydnabod beth nad ydynt yn ei wneud cystal, beth y gallent ei wneud yn wahanol a beth sydd angen ei newid

Ar gyfer Llywodraeth Cymru:

- sicrhau bod pob awdurdod lleol yn gweithio tuag at yr un safonau
- sicrhau bod ansawdd yn rhan annatod o ofal a chymorth, bod pob awdurdod lleol yn ceisio cyrraedd yr un lefel uchel o ran ansawdd a bod y ddarpariaeth yn deg ledled Cymru
- sicrhau bod pob awdurdod lleol yn defnyddio'r un dulliau a methodolegau i fonitro perfformiad a llywio gwelliant
- sicrhau bod modd defnyddio'r holl ddata a thystiolaeth a gesglir gan awdurdodau lleol i fonitro perfformiad ar lefel leol a chenedlaethol, i sbarduno gwelliant ar draws y sector gofal cymdeithasol ac i lywio polisi cenedlaethol

Ar gyfer beth fydd y Cod Ymarfer yn cael ei ddefnyddio:

Mae'r Cod Ymarfer hwn yn ceisio gwneud newid go iawn i'r ffordd mae gwasanaethau cymdeithasol yng Nghymru yn cael eu mesur a'u hadrodd a'r ffordd mae'r wybodaeth a gesglir yn cael ei defnyddio i lywio dyfodol gwasanaethau cymdeithasol yng Nghymru. Rhaid i awdurdodau lleol ddeall pwysigrwydd data a thystiolaeth a deall yr effaith gadarnhaol y gall y defnydd effeithiol a pharhaus o ddata a thystiolaeth ddibynadwy o safon uchel ei chael ar fesur perfformiad a llywio gwelliant.

Dylid ystyried bod y Cod Ymarfer hwn, y Safonau Ansawdd a'r Fframwaith Perfformiad a Gwella a amlinellir ynddo yn rhan annatod o waith awdurdodau lleol ar lefel leol, yn yr un modd ag y mae'n rhan annatod o waith Llywodraeth Cymru ar lefel genedlaethol. Bydd wastad angen casglu mwy o ddata lleol penodol a bydd pob awdurdod lleol yn penderfynu ar hyn drostynt eu hunain, ond rhaid i'r dulliau a'r gofynion a amlinellir yn y Cod Ymarfer hwn fod yr un mor berthnasol i awdurdodau lleol ag i Lywodraeth Cymru. Bydd y Cod Ymarfer hwn yn cael ei ddefnyddio i:

- sicrhau bod awdurdodau lleol yn canolbwyntio ar berfformiad a gwelliant yn gyfartal
- amlinellu'r gwahanol fathau o ddata y mae'n rhaid i awdurdodau lleol ei gasglu a chael mynediad ato i lywio eu perfformiad a'u gwelliant
- codi disgwyliadau mewn perthynas ag ansawdd a chysondeb data a gesglir i lywio'r prosesau hyn
- sicrhau bod dull clir, a ddeallir yn genedlaethol, o lywio perfformiad a gwelliant yn cael ei rannu rhwng Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol
- sicrhau bod awdurdodau lleol, Llywodraeth Cymru a phartneriaid eraill yn y sector gofal cymdeithasol yn gallu cael mynediad at ddata cyson a chymaradwy sy'n darparu tystiolaeth glir o gynnydd, yn nodi meysydd lle mae angen gwneud gwaith pellach ac yn llywio polisi yn ddibynadwy ar lefel leol a chenedlaethol
- llywio strwythur a chynnwys Adroddiad y Cyfarwyddwr blynyddol

Deall Perfformiad

Mae deall yr effaith mae awdurdodau lleol yn ei chael ar wella canlyniadau llesiant pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth yn allweddol i ddeall pa mor effeithiol mae'r Ddeddf yn cael ei darparu a'r gwahaniaeth y mae'n ei wneud.

Mae perfformiad yn bwysig i alluogi Llywodraeth Cymru, awdurdodau lleol a phobl sy'n derbyn gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth i asesu a yw awdurdodau lleol yn cyflawni eu swyddogaethau craidd fel y'u hamlinellir yn y Ddeddf, y ddeddfwriaeth gysylltiedig a Chodau Ymarfer a pha mor dda mae'r swyddogaethau craidd yn cael eu cyflawni.

Yng nghyd-destun y Cod Ymarfer hwn, rhaid i ddull mesur perfformiad gael ei ystyried fel dull o gefnogi gwelliant, ynghyd â sicrhau cydymffurfiaeth awdurdodau lleol wrth ddarparu'r Ddeddf.

Rhaid i awdurdodau lleol ddefnyddio'r Cod Ymarfer hwn i lywio eu hymagwedd at berfformiad, a rhaid i'r Safonau Ansawdd a'r Fframwaith Perfformiad a Gwella sydd wedi'u cynnwys yn y Cod hwn gefnogi hyn.

Y Safonau Ansawdd

Mae'r Safonau Ansawdd yn amlinellu'r gofynion y mae'n rhaid i awdurdodau lleol eu bodloni mewn perthynas â'r Ddeddf. Maent yn amlinellu disgwyliadau Llywodraeth Cymru ar lefel genedlaethol o ansawdd y cymorth y mae'n rhaid i awdurdodau lleol fod yn ei ddarparu.

Y bwriad yw i'r Safonau Ansawdd fod yn ddyheadol, yn hytrach na bod yn rhestr wirio i'w chyflawni. Fe'u dyluniwyd i herio awdurdodau lleol, i godi uchelgais ac i annog arloesedd.

Mae'r Safonau'n gysylltiedig â'r saith nod llesiant a amlinellir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac yn gysylltiedig â'r diffiniad o lesiant yn y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant.

Nod y Safonau yw sicrhau bod pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth yn gallu cael mynediad at y cymorth iawn ar yr amser iawn o'r lle iawn, a bod gweithwyr proffesiynol profiadol a/neu gymwys ar gael i gyflawni hyn. Yn benodol, mae hyn yn cynnwys:

- y cymorth a ddarperir i bobl sydd â mynediad at wybodaeth a chyngor
- y cymorth a ddarperir i bobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth
- y cymorth a ddarperir i'r gweithlu gwasanaethau cymdeithasol.

Disgwylir i awdurdodau lleol ddangos eu cynnydd yn erbyn y Safonau Ansawdd yn flynyddol trwy Adroddiad y Cyfarwyddwr. Rhaid i'r dystiolaeth hon fod yn gyfuniad o'r data a'r dystiolaeth a gasglwyd trwy'r Fframwaith Perfformiad a Gwella, ochr yn ochr ag unrhyw ddata lleol neu ymagweddau eraill y mae'r awdurdodau lleol yn eu hystyried yn briodol iddynt.

Mae'r Safonau Ansawdd yn canolbwyntio ar bedwar maes allweddol:

Llesiant

Pobl

**Partneriaethau ac
Integreiddio**

Atal

Mae'r meysydd hyn yn cyfateb i egwyddorion craidd y Ddeddf a fframwaith arolygu Arolygiaeth Gofal Cymru.

Safonau Ansawdd

Y bwriad yw i'r Safonau Ansawdd fod yn ddyheadol, yn hytrach na bod yn rhestr wirio i'w chyflawni. Fe'u dyluniwyd i herio awdurdodau lleol, i godi uchelgais ac i annog arloesedd.

Pobl	Atal	Partneriaethau ac Integreiddio	Llesiant
<p>Mae pobl yn bartneriaid cyfartal sydd â llais, dewis a rheolaeth dros eu bywydau ac yn gallu cyflawni'r hyn sy'n bwysig iddynt.</p>	<p>Mae'r angen am ofal a chymorth yn cael ei leihau ac nid yw anghenion yn cynyddu, gan sicrhau'r canlyniad gorau posibl i bobl.</p>	<p>Mae partneriaethau effeithiol ar waith i gomisiynu a darparu canlyniadau cynaliadwy a chwbl integredig o safon uchel i bobl.</p>	<p>Mae pobl yn cael eu hamddiffyn a'u diogelu rhag camdriniaeth ac esgeulustod ac unrhyw fathau eraill o niwed.</p>
<p>Mae arweinyddiaeth effeithiol yn amlwg ar bob lefel, gyda gweithlu cymwys hynod fedrus yn cael ei gefnogi i weithio tuag at weledigaeth a rennir.</p>	<p>Mae cydnerthed yn ein cymunedau yn cael ei hyrwyddo ac mae pobl yn cael eu helpu i gyrraedd eu potensial trwy annog a helpu pobl sydd angen gofal a chymorth, gan gynnwys gofalwyr, i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas.</p>	<p>Mae pobl yn cael eu hannog i gyfrannu at ddylunio a darparu eu gofal a'u cymorth fel partneriaid cyfartal.</p>	<p>Mae pobl yn cael eu helpu i reoli eu llesiant a gwneud eu penderfyniadau gwybodus eu hunain fel y gallant gyrraedd eu potensial llawn a byw'n annibynnol cyhyd â phosibl.</p>

At ddibenion y Cod Ymarfer hwn, mae pobl, atal, partneriaethau ac integreiddio a llesiant wedi'u diffinio fel a ganlyn:

Pobl

Mae dull seiliedig ar hawliau yn gwneud pobl yn rhan annatod o wasanaethau a chymunedau, gan ddarparu eglurder a thryloywder ynghylch hawliau a chyfrifoldebau. Mae gan bobl lais cryf a rheolaeth dros wasanaethau a dderbyniant, gyda chytundeb ynghylch a oes angen eiriolaeth yn sail i hynny. Mae hyn yn cefnogi ffocws ar yr hyn sy'n bwysig iddynt, y canlyniadau y maent eisiau eu cyflawni a sut y gallant ddefnyddio eu cryfderau a'u hadnoddau eu hunain i hyrwyddo eu llesiant eu hunain. Mae pwysigrwydd cymryd risgiau cadarnhaol mewn ymarfer sy'n seiliedig ar gryfderau yn cael ei gydnabod a'i reoli'n dda. Mae ymarferwyr a rheolwyr yn sicrhau bod ymarfer a goruchwyliaeth yn seiliedig ar y wybodaeth ddiweddaraf, ymarfer seiliedig ar dystiolaeth a deunyddiau perthnasol eraill, gan gynnwys deddfwriaeth, arweiniad gan y llywodraeth a dysgu o adolygiadau.

Atal

Mae arweinyddiaeth a llywodraethu cymesur a chyson yn sicrhau bod anghenion y boblogaeth yn sbarduno newid sefydliadol, gan fod awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol yn canolbwyntio ar ddulliau atal ar gyfer anghenion gofal a chymorth a nodir yn lleol. Mae'r ymagwedd integredig gadarnhaol at ddiwylliant o atal yn amlwg trwy gydweithredu, seilwaith cefnogol a systemau cyflenwi sy'n cyfateb i'w gilydd. Mae dull darbodus o ddyrannu adnoddau yn sicrhau bod yr help iawn ar gael ar yr amser iawn ac, ynghyd â gwasanaethau di-dor, mae hyn yn atal anghenion rhag cynyddu ac yn gwella ansawdd siwrnai'r unigolyn trwy'r system iechyd a gofal cymdeithasol. Mae gwasanaethau a chanlyniadau yn gymesur, wedi'u targedu, yn gynaliadwy ac yn cael eu cefnogi trwy hyrwyddo mentrau cymdeithasol, cwmnïau cydweithredol, gwasanaethau dan arweiniad defnyddwyr a'r trydydd sector, sy'n adeiladu'r economi graidd leol trwy gael pobl i gyfnewid eu sgiliau a'u diddordebau. Gall gweithgarwch atal fod yn unrhyw beth sy'n helpu i ddiwallu angen a nodir, ac mae'n amrywio o fesurau eang sy'n targedu'r boblogaeth gyfan i ymyriadau unigol mwy penodol.

Partneriaeth ac integreiddio

Trwy ymddiriedaeth, ymrwymiad a rennir a chydweithrediad, mae awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol yn cyfrannu adnoddau ac yn gweithio gyda phobl leol i nodi anghenion a datblygu adroddiadau asesu poblogaeth integredig. Mae'r adroddiadau hyn yn sail i'r gwaith o lywio, comisiynu a darparu gwasanaethau cynaliadwy. Mae gwerth a chynaliadwyedd yn cael eu cyflawni trwy amcanion a rennir a ffocws ar; welliant parhaus trwy ymgysylltu â phobl sy'n defnyddio gwasanaethau, hunanwerthuso, arloesedd a'r defnydd o ymarfer seiliedig ar dystiolaeth. Ar lefel unigolyn, mae gwasanaethau'n cael eu cyd-gynhyrchu yn seiliedig ar berthynas gyfartal rhwng ymarferwyr a phobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth. Mae llwyddiant yn cael ei fesur trwy gasglu gwybodaeth am a yw cymorth yn cyflawni'r pethau sy'n bwysig i bobl a sut mae sefydliadau'n sbarduno gwelliant ar lefel poblogaeth ac unigolyn.

Llesiant

Mae awdurdodau lleol sy'n arfer swyddogaethau o dan y Ddeddf yn sicrhau eu bod yn gwneud cyfraniad cadarnhaol at lesiant pobl sydd angen gofal a chymorth a gofawyr sydd angen cymorth. Ar lefel unigolyn, mae hyn yn cynnwys canfod dymuniadau a theimladau'r person, parchu ei urddas, ystyried ei ddiwylliant, ei gredoau a nodweddion eraill ac adeiladu ar ei amgylchiadau, ei alluoedd, ei rwydweithiau a'i gymunedau. Mae gweithio mewn partneriaeth â phobl i ddatblygu atebion creadigol yn allweddol i wella ansawdd gofal, sicrhau llesiant ac atal datblygiad anghenion pobl am ofal a chymorth. Rydym yn mesur llwyddiant mewn perthynas â chanlyniadau i bobl yn hytrach na phroses.

Y Fframwaith Perfformiad a Gwella

Dyluniwyd y Fframwaith Perfformiad a Gwella i helpu awdurdodau lleol i ddangos tystiolaeth o'u cynnydd yn erbyn y Safonau Ansawdd. Bydd y data a'r dystiolaeth a gasglwyd drwy'r fframwaith yn darparu i awdurdodau lleol ystod o ddata a thystiolaeth y mae'n rhaid iddynt eu defnyddio i fesur eu perfformiad mewn perthynas â'r Ddeddf ac i lywio eu gweithgareddau gwella. Rhaid i'r data a'r dystiolaeth a gesglir trwy'r fframwaith gael ei ddefnyddio i lywio Adroddiad y Cyfarwyddwr hefyd.

Mae'r Fframwaith Perfformiad a Gwella yn cynnwys tair rhan, sef:

- Data meintiol
- Data ansoddol
- Ymchwil a thystiolaeth

Rhaid i awdurdodau lleol sicrhau bod y fframwaith yn cael ei ddefnyddio mewn ffordd gyfannol i lywio eu perfformiad a'u gwelliant, a bod pob un o'r tair rhan yn cael ei chynrychioli yn y data a'r dystiolaeth a gesglir.

At ddibenion y Cod Ymarfer hwn, mae data meintiol, data ansoddol ac ymchwil a thystiolaeth wedi'u diffinio fel a ganlyn:

Data Meintiol

Mae'r data meintiol yn darparu'r cyd-destun y mae awdurdodau lleol yn gweithio ynddo trwy ddarparu gwybodaeth glir a chywir am nifer y bobl sy'n symud drwy'r system gofal cymdeithasol a nodi'r galw ar wasanaethau o ganlyniad i hynny.

Bydd y data hwn yn cael ei gasglu'n flynyddol trwy amrywiaeth o ddangosyddion perfformiad a metrigau a ragnodir yn genedlaethol. Dylai awdurdodau lleol gasglu eu data meintiol eu hunain hefyd, yn dibynnu ar eu blaenoriaethau lleol.

Data Ansoddol

Mae'r data ansoddol yn darparu gwybodaeth i awdurdodau lleol am brofiadau pobl o ofal cymdeithasol, ynghyd ag a ydynt yn cyflawni eu canlyniadau llesiant ac, os felly, sut.

Bydd y data hwn yn cael ei gasglu trwy amrywiaeth o ddulliau a ragnodir yn genedlaethol sydd wedi'u diffinio mewn canllawiau ar wahân. Dylai awdurdodau lleol gasglu eu data ansoddol eu hunain hefyd, yn dibynnu ar eu blaenoriaethau lleol.

Ymchwil a Thystiolaeth

Mae ymchwil a thystiolaeth yn galluogi awdurdodau lleol i ddeall y cyd-destun gofal cymdeithasol ehangach a sut y gallant wella eu darpariaeth a'u hymarfer.

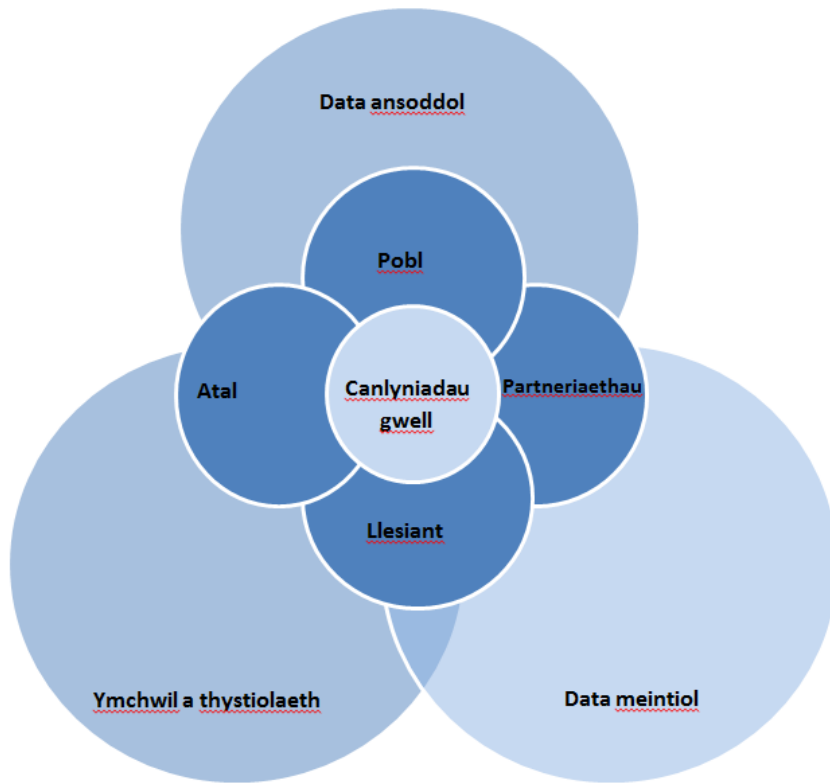
Dylai ymchwil a thystiolaeth gael sylw ar bob lefel yn y system gofal cymdeithasol er mwyn sicrhau bod gwelliant yn cael ei wneud yn gyson ac mewn ffordd gynaliadwy. Bydd hyn yn cynnwys:

Lefel Unigolyn – Ymarferwyr gofal cymdeithasol yn cynnal eu hymchwil eu hunain neu'n defnyddio tystiolaeth ymchwil fel rhan o gymhwyster proffesiynol neu i lywio eu hymarfer eu hunain.

Lefel Leol a Rhanbarthol – Awdurdodau lleol yn defnyddio tystiolaeth ymchwil i lywio gwasanaethau, i sbarduno gwelliant ac i nodi arfer gorau. Dylai awdurdodau lleol gomisiynu neu gynnal eu hymchwil eu hunain hefyd yn y meysydd sydd bwysicaf iddynt.

Lefel Genedlaethol – Llywodraeth Cymru yn defnyddio ymchwil a thystiolaeth i fesur effeithiolrwydd polisi cenedlaethol, i lywio datblygiad polisi i'r dyfodol ac i sicrhau bod gwelliant yn cael ei wneud ledled Cymru.

Y Fframwaith Perfformiad a Gwella

Gwell Canlyniadau Llesiant

Mae'r gofyniad ar i bobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth gael eu cefnogi i gyflawni'r canlyniadau llesiant sydd bwysicaf iddynt yn rhan annatod o'r Ddeddf. Rhaid i awdurdodau lleol ddefnyddio'r Safonau Ansawdd a'r Fframwaith Perfformiad a Gwella i helpu i gyflawni'r canlyniadau llesiant hyn.

Mae ystyr llesiant wedi'i amlinellu yn Adran 2 o'r Ddeddf, ac mae'n berthnasol i bobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth. Yn ôl y Ddeddf, gall y diffiniad o lesiant fod yn berthnasol i unrhyw un o'r canlynol:

(a)iechyd corfforol, iechyd meddwl a llesiant emosiynol;

(b)amddiffyn rhag camdriniaeth ac esgeulustod;

(c)addysg, hyfforddiant a gweithgareddau hamdden;

(d)perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol;

(e)cyfraniad a wneir at y gymdeithas;

(f)sicrhau hawliau a hawlogaethau;

(g)llesiant cymdeithasol ac economaidd;

(h)addasrwydd lleoly preswyl.

O ran plentyn, mae "llesiant" hefyd yn cynnwys—

(a)datblygiad corfforol, deallusol, emosiynol, cymdeithasol ac ymddygiadol;

(b)"lles" fel y diffinnir y term Saesneg cyfatebol "welfare" at ddibenion Deddf Plant 1989.

O ran oedolyn, mae "llesiant" hefyd yn cynnwys—

(a)rheolaeth ar fywyd pob dydd;

(b)cymryd rhan mewn gwaith.

Mae Adran 5 o'r Ddeddf yn rhoi dyletswydd ar unrhyw bobl sy'n arfer swyddogaethau o dan y Ddeddf i geisio hyrwyddo llesiant pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth. Mae'r ddyletswydd gyffredinol hon yn berthnasol i bobl a chyrrff sy'n arfer swyddogaethau o dan y Ddeddf hon, gan gynnwys Gweinidogion Cymru, awdurdodau lleol, byrddau iechyd lleol ac asiantaethau statudol eraill.

Mae Adran 8 o'r Ddeddf yn rhoi dyletswydd ar Weinidogion Cymru i gyhoeddi datganiad yn ymwneud â llesiant pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth. Mae'r datganiad llesiant yn nodi'r canlyniadau sydd i'w cyflawni o ran llesiant pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth, a'r mesuriadau canlyniadau y bydd y gwaith o gyflawni'r canlyniadau hyn yn cael ei fesur yn eu herbyn. Mae'r Datganiad Llesiant ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth yn Atodiad A.

Gwelliant Strategol

Mae'r Cod Ymarfer hwn yn rhan o ymrwymiad ehangach Llywodraeth Cymru i gefnogi gwelliant strategol ar draws y sector gofal cymdeithasol yng Nghymru. Mae'r Cod Ymarfer hwn yn gysylltiedig â fframwaith arolygu Arolygiaeth Gofal Cymru a chyfrifoldebau statudol Gofal Cymdeithasol Cymru ar gyfer gwelliant fel y'u hamlinellir yn Neddf Rheoleiddio ac Arolygu (Cymru) 2016. Dylai awdurdodau lleol ddefnyddio'r Cod Ymarfer hwn yn y cyd-destun ehangach hwn.

Atebolrwydd

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddefnyddio'r data a'r dystiolaeth a gesglir trwy'r Cod Ymarfer hwn i lywio cynnwys Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol. Bydd cyhoeddi'r wybodaeth hon yn cefnogi tryloywder ac yn helpu pobl i gael mynediad at y wybodaeth sydd ei hangen arnynt i ddeall yr effaith mae gwasanaethau cymdeithasol yn ei chael yn eu hardal leol.

Bydd Arolygiaeth Gofal Cymru yn defnyddio'r data a'r dystiolaeth a gesglir trwy'r Cod Ymarfer hwn i lywio'r gwaith o arolygu ac adolygu gwasanaethau cymdeithasol awdurdodau lleol trwy drefniadau arolygu statudol.

Bydd angen i awdurdodau lleol sefydlu eu prosesau atebolrwydd lleol eu hunain hefyd.

Canllawiau Perthnasol

Rhaid i awdurdodau lleol sicrhau eu bod yn cydymffurfio'n llawn â'r holl ganllawiau a gyhoeddir mewn perthynas â'r Cod Ymarfer hwn.

Datganiad Llesiant ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth

Beth yw'r datganiad llesiant hwn?

Mae gan bawb yr hawl i lesiant ac mae gan bawb gyfrifoldeb dros eu llesiant eu hunain, ond mae rhai pobl angen help ychwanegol i gyflawni hyn. Mae'r datganiad yn disgrifio beth mae llesiant yn ei olygu i bobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth. Mae diffinio beth mae llesiant yn ei olygu yn golygu sicrhau dull yn seiliedig ar weithio mewn partneriaeth â phobl, rhoi llais cryfach i bobl a mwy o reolaeth iddynt dros eu bywydau a grymuso pobl i gyflawni eu llesiant eu hunain gyda'r lefel briodol o ofal a chymorth.

Beth mae'r datganiad yn ei gynnwys?

Mae'r datganiad yn disgrifio'r canlyniadau llesiant cenedlaethol ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth. Mae'r datganiad yn adeiladu ar y diffiniad o lesiant yn Neddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ac yn disgrifio'r canlyniadau llesiant cenedlaethol mewn perthynas â phob rhan o fywyd unigolyn.

Bydd pobl eisiau cyflawni canlyniadau personol sy'n bwysig iddynt. Gan weithio gyda gwasanaethau cymdeithasol a'u partneriaid, gall pobl ddisgwyl cyflawni canlyniadau personol sy'n adlewyrchu'r canlyniadau llesiant cenedlaethol.

Sut fydd y datganiad yn cael ei ddefnyddio?

Cafodd y datganiad llesiant ei osod gerbron y Cynulliad ar 24 Awst 2016. Fe'i defnyddir i amlinellu ymrwymiad Llywodraeth Cymru i gyflawni llesiant i bobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth. Fe'i defnyddir i greu dealltwriaeth gyffredin o lesiant ar draws pob asiantaeth i sicrhau bod pawb yn gweithio gyda'i gilydd tuag at yr un canlyniadau pwysig i unigolion.

Bydd llesiant pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth yn cael ei fonitro'n flynyddol trwy'r fframwaith canlyniadau cenedlaethol.

I gael mwy o wybodaeth, gweler

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014:

<http://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2014/4/contents/enacted>

Y fframwaith canlyniadau cenedlaethol ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth: <https://gweddiill.gov.wales/topics/health/socialcare/well-being/?skip=1&lang=cy>

I gael mwy o wybodaeth, cysylltwch â'r

Is-adran Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol, Llywodraeth Cymru

sswbimplementation@wales.gsi.gov.uk 029 2082 5833

ATODIAD B – Y FFRAMWAITH PERFFORMIAD A GWELLA MEWN CYD-DESTUN

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	
Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014	
Datganiad llesiant ar gyfer pobl sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr sydd angen cymorth	
Fframwaith Canlyniadau Cenedlaethol	
Safonau Ansawdd	
Fframwaith Perfformiad a Gwella	
Dangosyddion Perfformiad	
Data Meintiol – Data Ansoddol – Ymchwil a Thystiolaeth	